

Olavsdagene

Nasjonalt jubileet 2026

Slekt og samfunn

Innhold

KAPITTEL 1: FAKTA	3
KAPITTEL 2: BAKGRUNN	3
NASJONAL FORANKRING	3
FORANKRING LOKALT OG REGIONALT	4
KAPITTEL 3: NASJONALE MÅL OG VERDIER	4
SOSIAL BÆREKRAFT	4
MÅL FOR NASJONALJUBILEET	5
KAPITTEL 4: LOKALE MÅL OG VERDIER	5
KAPITTEL 5: TEMATIKK	6
KAPITTEL 6: ORGANISERING	7
NASJONAL KOMITÉ FOR NASJONALJUBILEET 2030	8
ORGANISASJONSKART	9
SAMARBEIDSPARTNERE	10
KAPITTEL 7: FREMDRIFT	11
KAPITTEL 8: BUDSJETT OG FINANSIERING	12

Kapittel 1: Fakta

Prosjekteier: Sarpsborg kommune
Prosjektnavn: Nasjonaljubileet 2026
Prosjektleder: Lars Erik Antonsen
Mob: 456 62 438
E-post: lars-erik.antonsen@sarpsborg.com

Kapittel 2: Bakgrunn

Slaget på Stiklestad i 1030 er en av de mest symbolsterke hendelsene i norsk historie. Olav Haraldssons fall i dette slaget, og helgenkåringen i Nidaros året etter, fikk dyptgripende betydning for fremveksten av det norske riket, politisk, religiøst og kulturelt.

Nasjonaljubileet 2030 feirer at Norge har bestått som rike i 1000 år, og det markeres i en jubileumsstafett fra 2020 til 2030. Museene Arven v/ Stiklestad Nasjonale Kultursenter (SNK) har et særskilt ansvar for arbeidet med jubileet, og har skissert to hovedambisjoner for dette:

- 1) Å skape en nasjonal jubileumsmarkering som er inkluderende og samtidsrelevant
- 2) Å bruke anledningen til å arbeide for et nasjonalt kunnskapsløft knyttet til spørsmålet om hva Norge har vært, hva Norge er og hva Norge skal/bør være

I jubileumsstafetten fra 2020 til 2030 skal olavshistorien brukes som utgangspunkt for et overordnet tema med historisk og samtidig relevans. En utvalgt region har et spesielt ansvar for hvert av årene slik at man bygger opp jubileet som noe hele landet skal ta del i.

Østfold har en naturlig plass i dette jubileet gjennom olavsarven, og Sarpsborg har fått muligheten til å gripe en regional og nasjonal posisjon på dette området.

Sarpsborg var hovedsted i 2019, som et pilotår for jubileumsstafetten og de påfølgende ti årene. Da var temaet *Allianser* og tok utgangspunkt i Olav Haraldssons ekteskapsinngåelse med Astrid, i Borg i år 1019.

I 2026 skal Sarpsborg igjen være hovedsted i jubileumsstafetten med temaet *Slekt og samfunn*.

Nasjonal forankring

Nasjonaljubileet er forankret i en jubileumsplattform «Norge i tusen år – Nasjonaljubileet 2030» som gjennom vedtatt statsbudsjett og Hurdalsplattformen slår fast at slaget på Stiklestad skal markeres som et nasjonalt jubileum, og at det er SNK (som er en del av Museene Arven) som skal være navet i dette arbeidet. Jubileet styres overordnet av en jubileumskomite, som ledes av stortingspresident Masud Gharakhani.

Forankring lokalt og regionalt

«Vår fortid fortelles og vår fremtid skapes - i Olavs by» Strategier for Olavsdagene 2018-2030

Arbeidet med Olavsdagene i Sarpsborg er forankret i et eget strategidokument for Olavsdagene, i Sarpsborgs kommunedelplan kultur og i kommunens handlingsplan.

I *Strategier for Olavsdagene 2018-2030*, vedtatt av bystyret 21/06-18, heter det:

- Vi har legitimitet til å ta en betydningsfull del av Norges historie
- Vi har mulighet til å utvikle produkter og opplevelser som er attraktive for publikum lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt
- Vi har muligheter til å gjøre historien relevant i vår tid og fremover
- Vi har potensial til å skape vekst i opplevelsesturismen og legge til rette for kulturbasert næring
- Vi har muligheter til å styrke vår kommersielle kraft
- Vi har muligheter til å styrke lokal og regional identitet og stedstilhørighet

I den gjeldende kommunedelplan for kultur i Sarpsborg 2019-2030 – *Sammen skaper vi Sarpsborgs kulturliv* er det vedtatt at Olavsdagene skal være kommunens kulturelle fyrtårn.

Kapittel 3: Nasjonale mål og verdier

Verdigrunnlaget for *Nasjonaljubileet 2030 – Norge i tusen år* er omforent blant aktørene i jubileumsnettverket og formulert i fem spørsmål. Hensikten med spørsmålene er å åpne for de viktige samtalene og inspirasjon til programskaping.

FELLESSKAP *Hvordan skaper vi et fellesskap som både tåler og verdsetter ulikhet?*

VERDIER *Finnes det et verdigrunnlag som er ufravikelig?*

IDENTITET *Hvordan forstår og definerer vi oss selv i møte med andre?*

ARV *Hva tar vi med oss fra fortiden og hva leverer vi videre?*

FORNYELSE *Hvordan former vi et samfunn i spenningen mellom tradisjon og fornyelse?*

Sosial bærekraft

Det samlede målet for Nasjonaljubileet 2030 er å skape et jubileum som tar utgangspunkt i fortiden, men som har stor betydning for både nåtiden og fremtiden. Vi ønsker at jubileet brukes til å invitere alle i Norge til samtale om fellesskap og samfunnet vi lever i. Hva bygger det norske samfunnet på og hva skal det bygge på videre? Hvordan skaper vi et livskraftig demokrati i en stadig mer polarisert verden? Jubileet vil på denne måten være viktig for utviklingen av sosial bærekraft i samfunnet. Jubileets fokus på sosial bærekraft skal bidra til

at bærekraftmålene som helhet nås innen 2030.

Mål for Nasjonaljubileet

Hovedmålet for nasjonaljubileet er å legge til rette for et kunnskapsbasert og inkluderende jubileum som underbygger et livskraftig samfunn. Med dette menes et samfunn med dype historiske røtter, i stadig utvikling, med blikket rettet fremover og kjennetegnet av aktivt medborgerskap.

Fellesskap skal være et sentralt motiv i de ti årene som bygges opp frem mot den store feiringen i 2030. Det er viktig at vi får et nasjonalt kunnskapsløft knyttet til spørsmålet om hva Norge har vært, hva Norge er og hva Norge skal og bør være, og at vi får et jubileum som er samtidsrelevant og inkluderende.

Kapittel 4: Lokale mål og verdier

Sarpsborg og Østfold har en helt unik historie i nasjonal og internasjonal sammenheng gjennom olavsarven. Historien har betydning som et stolt og samlende symbol for vår region. Identiteten forsterkes av at bruken av historien om Olav den Hellige stadig har en økende interesse.

Det har vært gjennomført flere arbeidsmøter og workshops internt i kommunen og med aktører utenfor kommuneorganisasjonen for å definere hva slags innhold og retning Nasjonaljubileet skal få når Sarpsborg har ansvaret for året 2026 med tematikken *Slekt og samfunn*.

Det er viktig at arbeidet skal bidra til å bygge et positivt omdømme, samtidig som vi har mot til å snakke om det vanskelige, skape debatt, samt være vågale og dristige, slik at vi kan bidra til varig positiv endring.

Målet skal være at vi skal komme ut på den andre siden av 2026 med mer forståelse for andre som ikke er akkurat som oss. For å lykkes med dette må det skapes gode kulturelle møteplasser hvor vi jobber for bred inkludering og involvering. Her må alle krefter i sving for å dra i samme retning, slik at dette blir en feiring vi går samlet ut av. Både kommunen, frivilligheten, næringslivet, kulturlivet og innbyggere for øvrig skal involveres.

Arbeidet med Nasjonaljubileet skal videre gjøre at Sarpsborg kan bli en regional drivkraft for destinasjonsutvikling, og at vi får ringvirkninger også etter at markeringsåret 2026 er over. Nasjonaljubileet i Sarpsborg skal bidra til byutvikling og omdømmebygging for kommunen. Kultur er viktig for stedsutvikling og for å skape en næringsvennlig og attraktiv by for både innbyggere og tilreisende.

Oppsummert har Sarpsborg kommune satt seg følgende visjon for 2026:

- Vi går styrket ut av 2026 som et fellesskap, hvor vi har mer forståelse for mennesker som er ulike oss selv
- Vi har etablert et varig og styrket samarbeid mellom kommunen, frivilligheten, det profesjonelle kulturfeltet og næringslivet
- Vi er bevisste vår kulturarv og vår tilhørighet til olavshistorien. Vi skal ta lærdom av historien og bruke vår historie for å forme vår framtid.
- Vi har styrke Sarpsborgs posisjon som en attraktiv reiselivs- og opplevelsesdestinasjon.
- Vi har økt kunnskapsnivået til barn og unge gjennom nasjonaljubileets prosjekter

Kapittel 5: Tematikk

Med utgangspunkt i de historiske hendelsene som danner grunnlaget for Sarpsborgs tusenårsprosjekt, er temaet for jubileumsåret 2026 *Slekt og samfunn*. Dette er noe som former ethvert menneske. Tematikken åpner derfor for mange spørsmål med relevans for både fortiden, nåtiden og fremtiden.

Gjennom arbeidsmøtene som er gjennomført er denne tematikken blitt diskutert og det er blitt fremmet flere spørsmål og innspill som vil danne grunnlaget for innholdsprogrammeringen for 2025 og 2026:

FELLESSKAP

- Hvilken rolle har familien som samfunnsformende kraft?
- Hvor ligger makten i samfunnet?

VERDIER

- Er vi fortsatt et samfunn basert på tillit?
- Olav kristnet Norge – hvilken plass har religion i dagens samfunn når religion både kan være samlende og splittende?

IDENTITET

- Hva har skjedd i overgangen fra fokus på slekt og lokalsamfunn til individets plass i samfunnet?
- Hva vil det si å komme hjem?

ARV

- Hva slags betydning hadde Olav for demokratiet?
- Hvordan fortelle de usynlige historiene, ikke bare heltefortellingene?

FORNYELSE

- Hvordan bygge samfunn i dag med de teknologiske muligheter som finnes?
- Hva skjer i et samfunn med tilflyttere og fraflyttere?

Disse spørsmålene skal vi forsøke å utforske og svare på gjennom programmeringen i 2026. Vi skal gi kunsten og kulturen den plassen som behøves for å sette dagsorden, skape debatt, undring og brobygging.

Kapittel 6: Organisering

Sarpsborg kommune v/Bystyret står som eier av prosjektet. Prosjektet er organisert under virksomhet kultur v/Olavsdagene. Olavsdagene ledes i dag av en styringsgruppe, som vil ha det overordnede ansvaret for gjennomføring av prosjektet og være resultatansvarlig. Styringsgruppen ledes av ordfører. Videre er politikerne representert ved utvalgsleder for utvalg for kultur og oppvekst samt opposisjonsleder i bystyret. Direktør samfunn møter for kommunedirektøren. Sarpsborg musikkråd, Sarpsborg kulturråd og destinasjonsselskapet i Sarpsborg er også representert.

Østfold Fylkeskommune inviteres til å delta i styringsgruppa.

Styringsgruppens oppgaver:

- Gi rammer og føringer for arbeidet innenfor økonomiske rammer fastsatt av bystyret
- Støtte for prosjektleder (PL)
- Fastsette klare mål for satsingen
- Godkjenne tids- og kostnadsplan og fordele ressurser
- Ta avgjørelser i viktige prosjektspørsmål
- Samarbeid med Museene Arven v/Stiklestad Nasjonale Kultursenter

Virksomhet kultur v/Olavsdagene

Olavsdagene drives av Sarpsborg kommune, og er organisert under Team kulturkontoret i virksomhet kultur, og består i dag av 1,5 årsverk på fast basis, i tillegg til at flere ressurser bidrar inn i arbeidet. Olavsdagene har flere ulike prosjekter, hvor hovedarrangementene finner sted om sommeren. Olavsdagene arbeider etter en vedtatt strategi som skal gjøre Olavsdagene til Sarpsborg kommunes kulturelle fyrtårn ved å bruke fortiden til å forstå nåtiden og skape fremtiden.

I tillegg til personene som i dag arbeider med Olavsdagene skal det ansettes en prosjektleder med ansvar for Nasjonaljubileet og prosjektene som skal gjennomføres i 2025 og 2026. Prosjektledelsen for Nasjonaljubileet i Sarpsborg vil bestå av prosjektleder, Olavsdagenes ansatte, samt teamleder for Team kulturkontoret.

Nasjonaljubileets prosjekter blir en del av Olavsdagenes portefølje.

Prosjektleders oppgaver:

- Planlegge og gjennomføre prosjekter knyttet til nasjonaljubileet
- Sørge for fremdrift i de ulike prosjektene knyttet til nasjonaljubileet internt i kommuneorganisasjonen og utenfor kommuneorganisasjonen

- Kommunikasjon internt og eksternt knyttet til nasjonaljubileet
- Utarbeide prosjektbeskrivelser for prosjekter knyttet til nasjonaljubileet
- Deltaker i prosjektledelsen
- Økonomistyring for prosjekter knyttet til nasjonaljubileet
- Skrive saker som skal til behandling i Olavsdagenes styringsgruppe
- Rapportere til teamleder

Sarpsborg kommune har etter 2016- og 2019-jubileene opparbeidet seg en solid kompetanse og erfaring hva gjelder arrangementer og opplevelser. Prosjektet vil knytte til seg ulike samarbeidspartnere og medarrangører i planlegging og gjennomføring. Det engasjeres delprosjektledere til de ulike prosjektene ved behov.

Nasjonal komité for Nasjonaljubileet 2030

Barne- og familiedepartementet, ved Barne- og familieminister Kjersti Toppe, har oppnevnt en Nasjonal komité for Nasjonaljubileet 2030.

Den nasjonale komitéen for Nasjonaljubileet 2030 er sammensatt av personer i roller som dekker viktige deler av norsk samfunnsliv og med personer som har kunnskap og evne til å bidra til at nasjonaljubileet blir ei markering for hele Norge. Komitéen skal være døråpnere, ambassadører og bidra til forankring av jubileet i sine sektorer og nettverk.

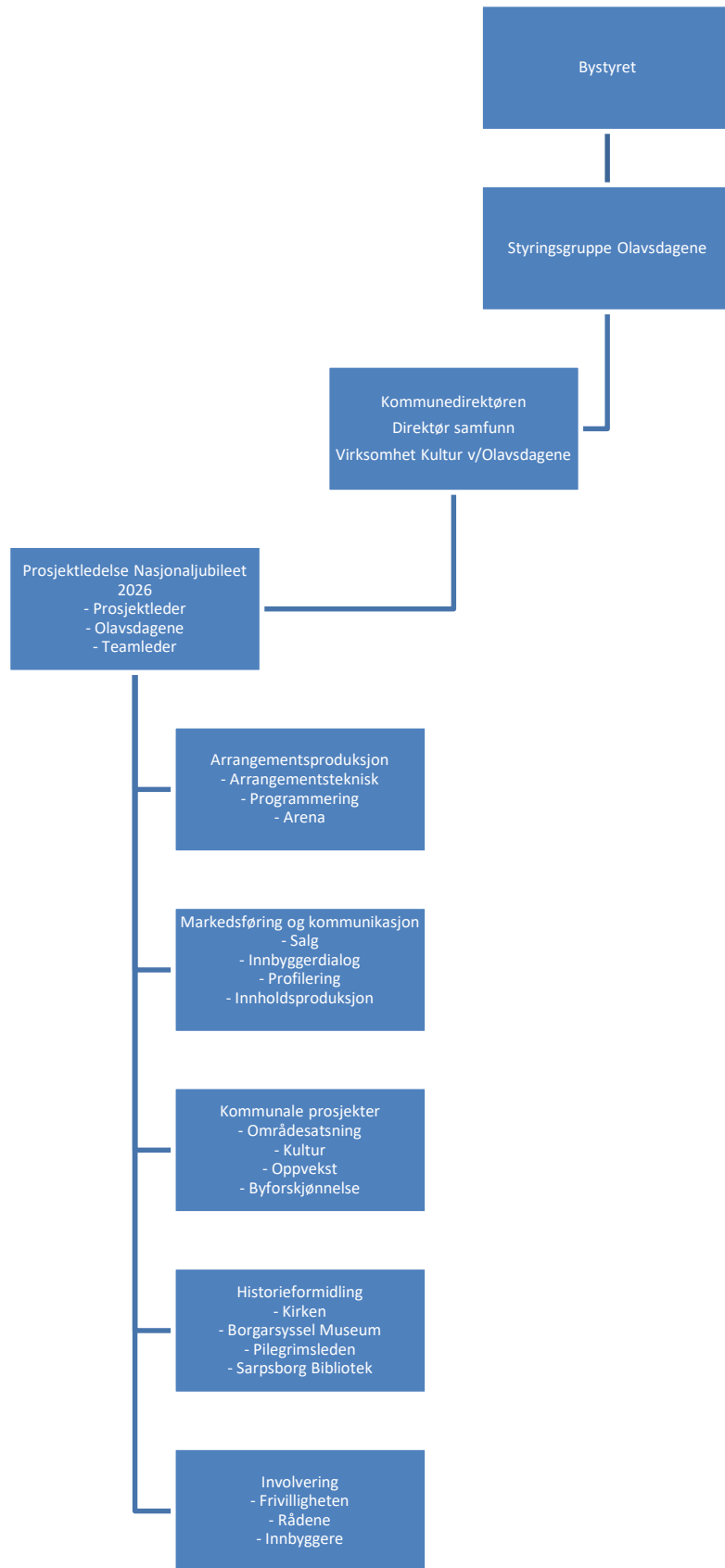
Den nasjonale komitéen er viktig for å vise fram og sikre en tydelig og nasjonal forankring av jubileumsprosjektet, i tråd med jubileumsplattformen.

Nasjonal komité for Nasjonaljubileet 2030 består av:

Stortingspresident Masud Gharahkhani, leder
 Sametingspresident Silje Karine Muotka
 Museene Arven v/styreleder Gunnar Bovim
 Den norske kirkes v/preses Olav Fykse Tveit
 Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn
 v/ generalsekretær Ingrid Rosendorf Joys
 KS - kommunenes interesseorganisasjon
 v/ styreleder Gunn Marit Helgesen
 Universitets- og høyskolerådets v/styreleder Sunniva Whittaker
 Nasjonalbiblioteket v/nasjonalbibliotekar Aslak Sira Myhre
 Landsrådet for norske barn- og ungdomsorganisasjoner
 v/styreleder Magrete Bjørge Katanasho
 Øystein Ekroll, arkeolog og forsker – fagkunnskap olavsarv

Organisasjonskart

Samarbeidspartnere

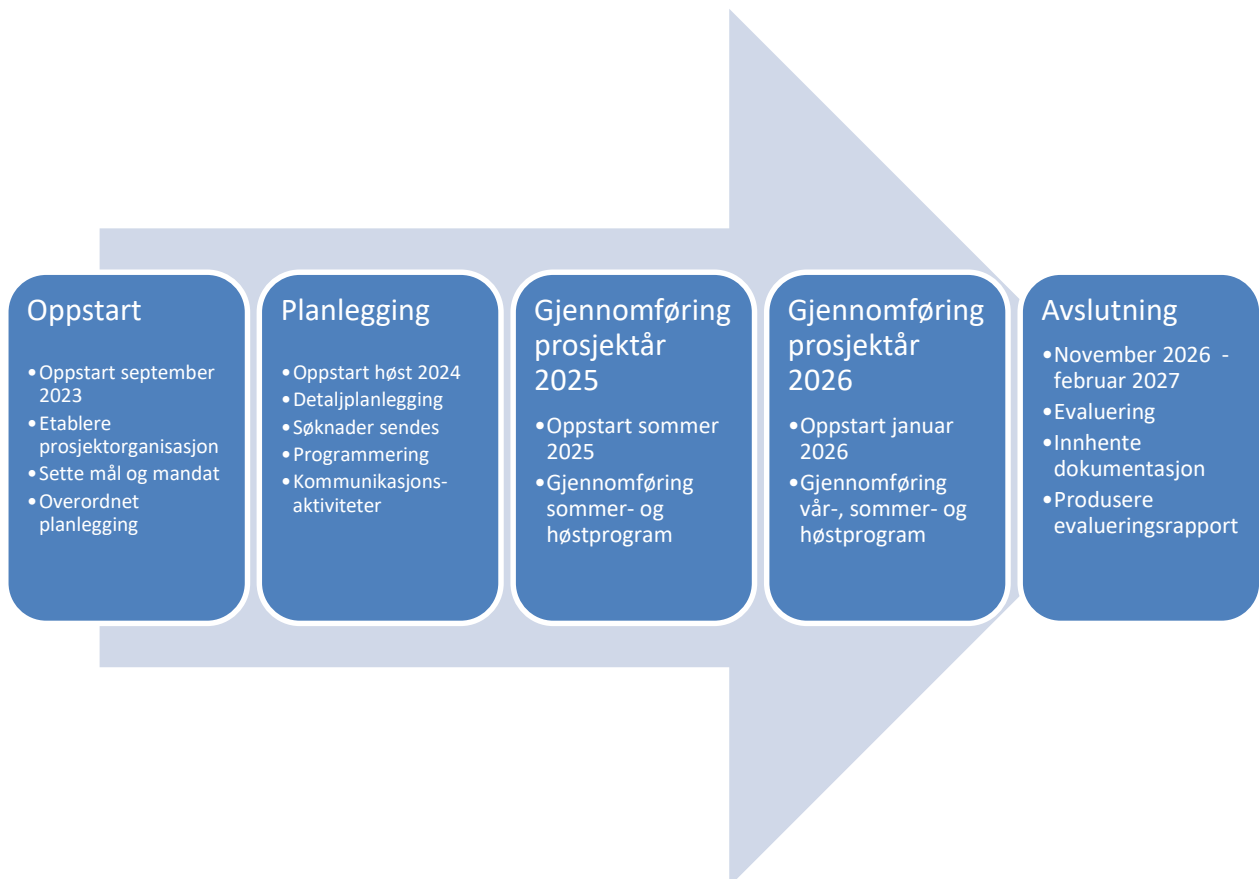
I tillegg til interne samarbeidspartnere innenfor kommuneorganisasjonen som Biblioteket, skole/oppvekst og planavdeling, samarbeider Olavsdagene med en rekke lokale og regionale aktører. Kirken, Østfoldmuseene og Borgleden pilegrimsenter er noen av aktørene som har vært involvert i arbeidet med nasjonaljubileet fram til nå. I tillegg til overnevnte aktører vil Olavsdagene knytte til seg flere samarbeidspartnere som kan være relevante for ulike prosjekter som skal gjennomføres i 2025 og 2026. Et undervisningsprogram for grunnskolen og “ungdommens hærpil” er prosjekter som er planlagt gjennomført fra høsten 2025.

I løpet av året 2024 skal Sarpsborgs nye hovedbiblioteket åpne. Som en kulturakse ligger nå biblioteket og Borgarsyssel museum i hver sin ende av Sarpsborg sentrum, og gjennom denne aksen går en kunststi med skulpturer av lokale og nasjonale kunstnere. Sarpsborg utvikler for tiden arbeidet på Storedal kultursenter, som ligger i Skjeberg, og hvor nettopp tematikken om identitet er viktig, da det er tuftet på Erling Stordahls verdier og kamp for mennesker med funksjonsvariasjoner, og hvordan man ser verden når man ikke kan se den med øynene. Som kulturell drivkraft, skal Olavsdagene bruke Nasjonaljubileet til å skape gode debatter, samtaler og møteplasser på disse nevnte stedene, med mål om å engasjere, opplyse og interessere befolkningen vår – som bor i en av landets fattigste kommuner. Vi trenger å føle denne tilhørigheten, vi trenger å bli utfordret og vi trenger arenaer for å skape forståelse og fellesskap.

Derfor er det også særdeles viktig at vi starter det utadrettede arbeidet med jubileumsstafetten i 2025 slik at befolkningen vår kan inviteres med til å bygge bro og tilhørighet inn mot 2026. Vi er opptatte av å ha en oppsøkende og ressursmobiliserende tilnærming til arbeidet, slik at alle føler at dette er noe vi eier og skaper sammen.

Kapittel 7: Fremdrift

Oppstartsfasen begynte september 2023 med medvirkningsmøter. I denne fasen skal prosjektorganisasjonen settes med eierskap, styringsgruppe og prosjektledelse. Målet for perioden er å avklare og godkjenne prosjektets mandat, mål, rammebetingelser og prosjektplan. I denne perioden gjøres den overordnede planleggingen hva gjelder fremdrift, møteplan, programmering, budsjett og finansiering. Det skal også lages en kommunikasjonsplan for 2025 og 2026.

Planleggingsfasen beskrives fra perioden høst 2024 frem til gjennomføring for begge prosjektår (Prosjekter i 2025 og prosjekter i 2026). I denne perioden går planleggingen over på detaljnivå. Det endelige programmet fastsettes, kommunikasjonsaktiviteter og tiltak iverksettes, invitasjoner sendes ut, søknader sendes og de siste detaljene kommer på plass før prosjektstart.

Gjennomføringsfasen går fra sommer 2025 til desember 2025 for prosjektåret 2025, og fra januar 2026 til november 2026 for prosjektåret 2026. Hovedarrangementene gjennomføres i denne perioden og man har fremdrift og resultatoppgjør.

Avslutningsfasen starter etter endt arrangement i november 2026. Her skal det rapporteres for å sikre et godt grunnlag for å ivareta merverdien fra Olavsdagene 2026. Det

gjennomføres evalueringsmøter og evalueringsundersøkelser i tillegg til å innhente nødvendig dokumentasjon. Sluttresultatet skal være en evalueringsrapport som beskriver erfaringene og hva som bør videreføres og hvordan.

Kapittel 8: Budsjett og finansiering

Nedenfor er vist et foreløpig budsjett for aktivitetene i prosjektperioden.

De estimerte inntektene samsvarer med inntektsnivået fra pilotåret 2019. Den store endringen fra 2019 er at det er lagt opp til vesentlig lavere salgsinntekter, men at tilskuddet fra offentlige og private tilskuddsordninger økes tilsvarende. Årsaken til dette er at i pilotåret 2019 var det i budsjettet tatt høyde for en konsert med svært høye billettinntekter. Denne gangen har prosjektet som mål at de fleste arrangementer og aktiviteter skal være gratis for publikum.

Det er nå opprettet en tilskuddsordning som forvaltes av Barne- og familiedepartementet som skal stimulere til aktiviteter og prosjekter knyttet til nasjonaljubileet. I dag fordeles kr 3.000.000, - årlig over statsbudsjettet fortrinnsvis til aktører knyttet til jubileumsnettverket.

Det er også budsjettet med en inntekt fra Østfold fylkeskommune på kr 2.000.000, - Summen samsvarer med tilskuddet Sarpsborg kommune mottok til pilotprosjektet i 2019. Det anses realistisk at Østfold fylkeskommune vil støtte dette prosjektet tilsvarende.

Inntekter	
Sarpsborg kommune	3.000.000
Østfold fylkeskommune	2.000.000
Tilskudd fra Nasjonaljubileet, samt andre offentlige og private tilskuddsordninger	2.500.000
Salgsinntekter	500.000
TOTALE INNTEKTER	8.000.000

Utgifter	
Prosjektledelse	1.300.000
Markedsføring	500.000
Dokumentasjon	100.000
Evaluering	100.000

Prosjekter 2025	2.000.000
Prosjekter 2026	4.000.000
TOTALE KOSTNADER	8.000.000

